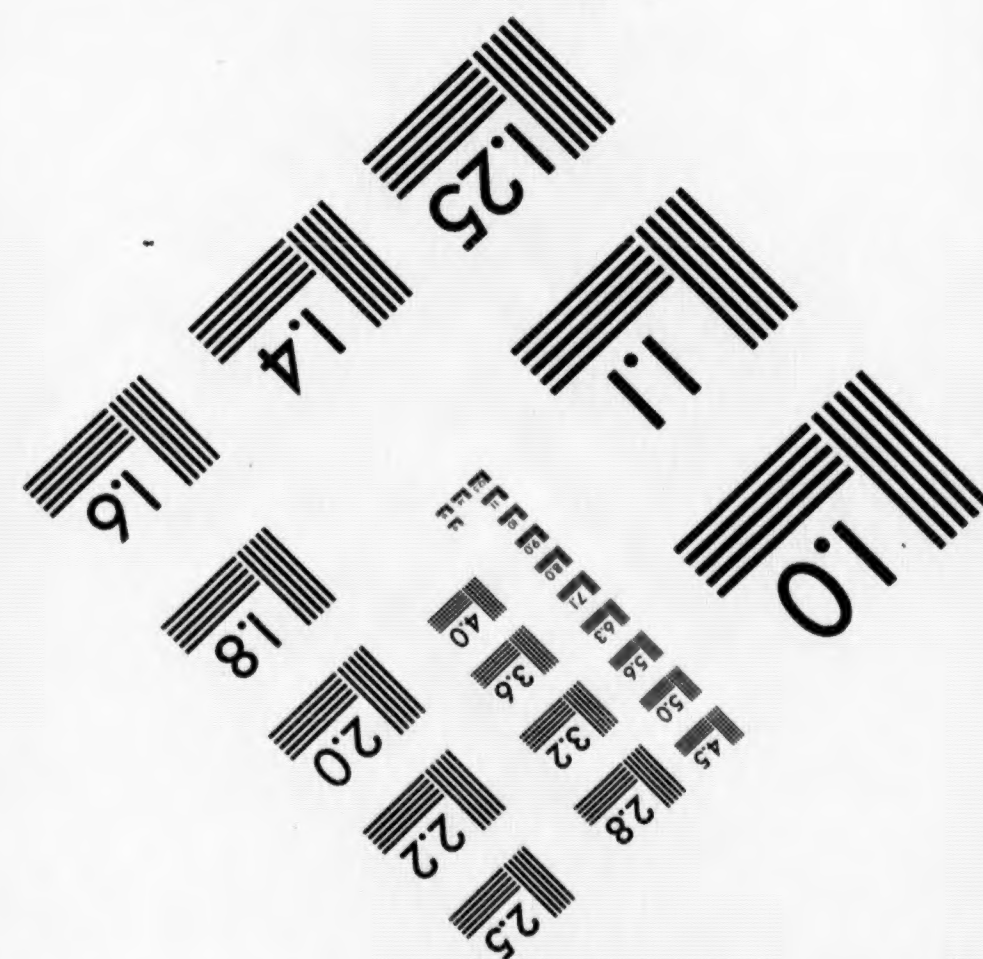
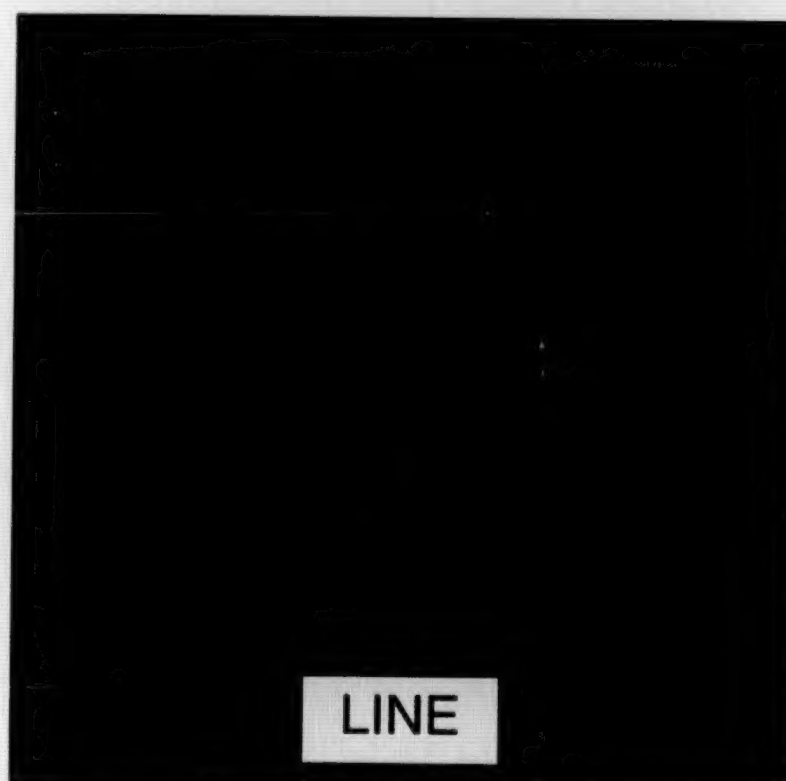
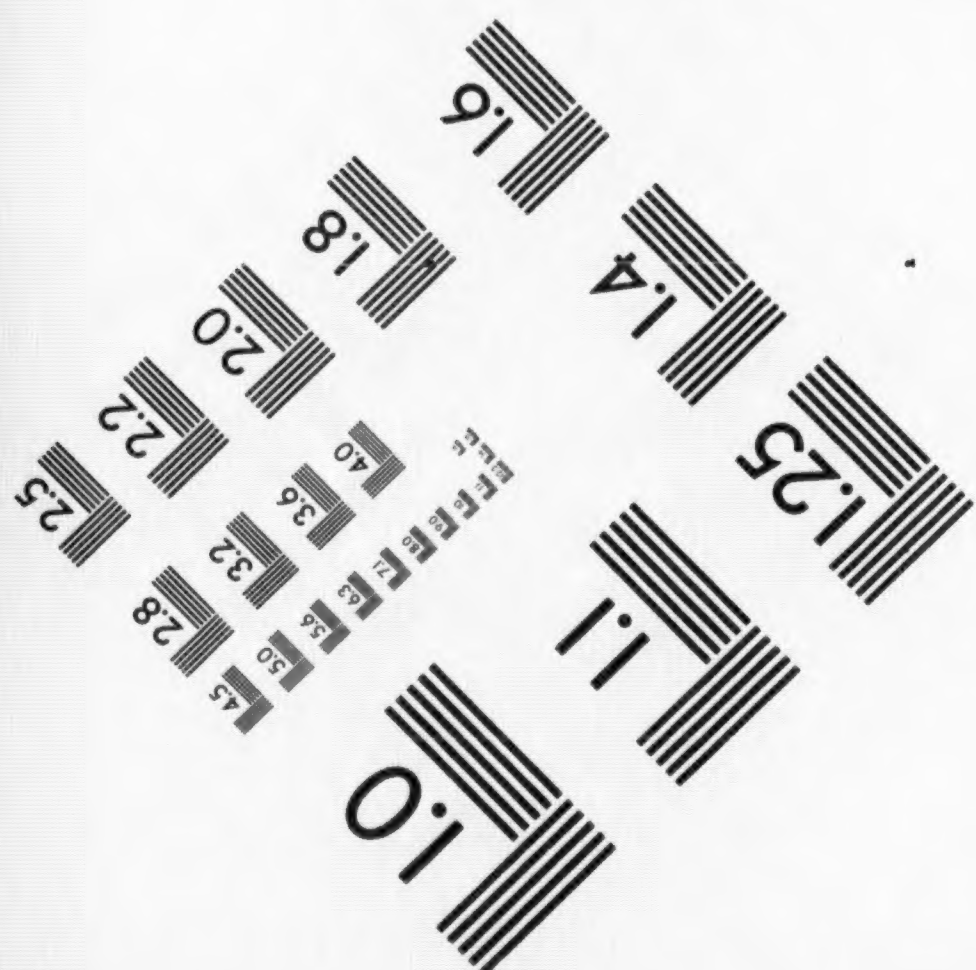
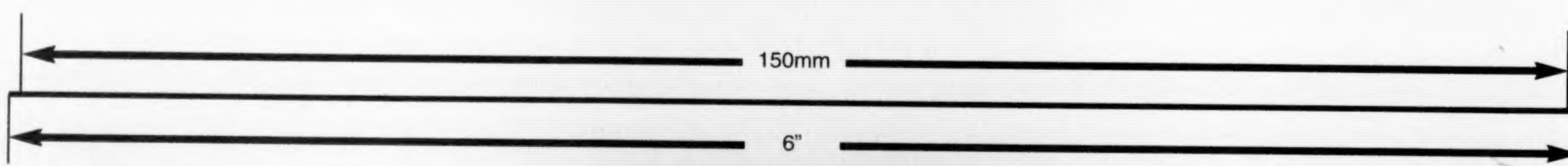
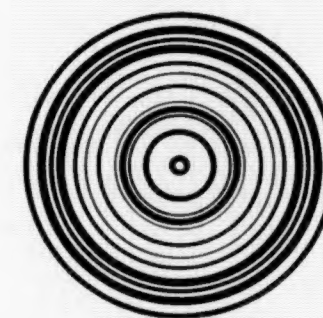
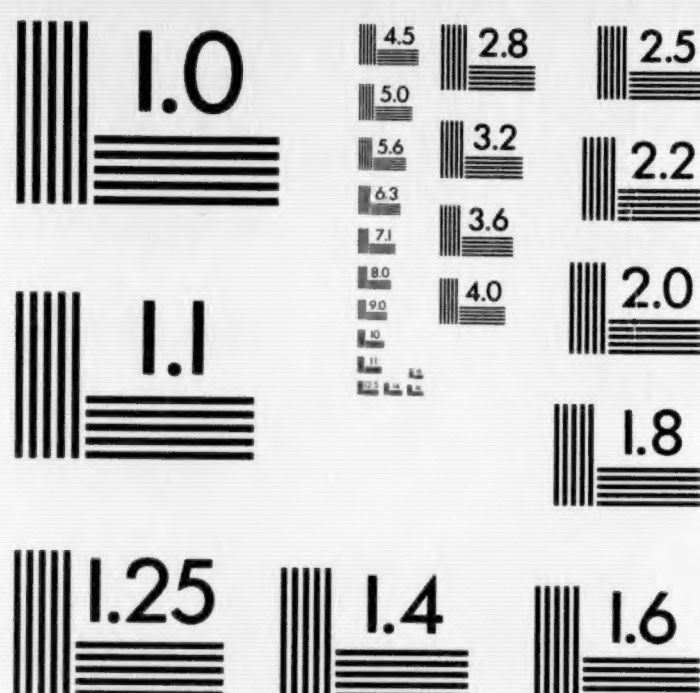
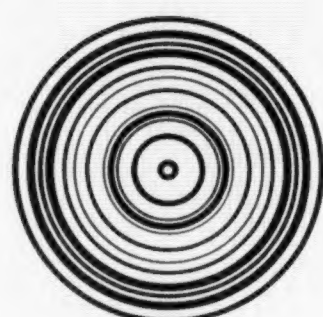
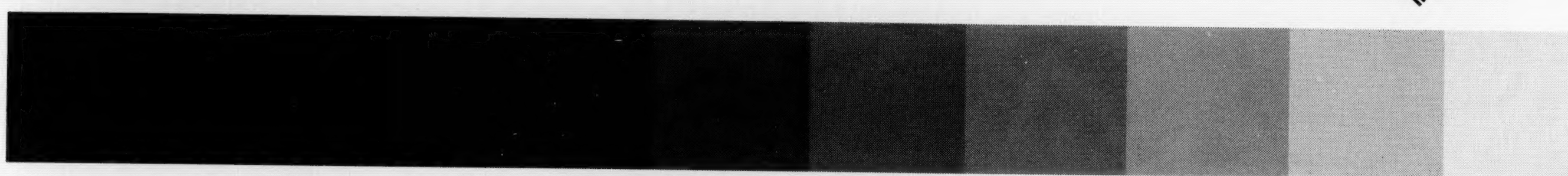
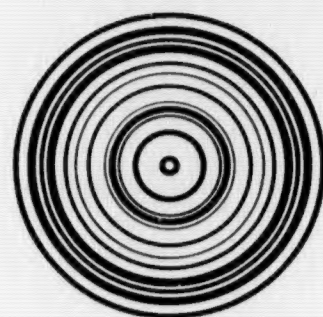
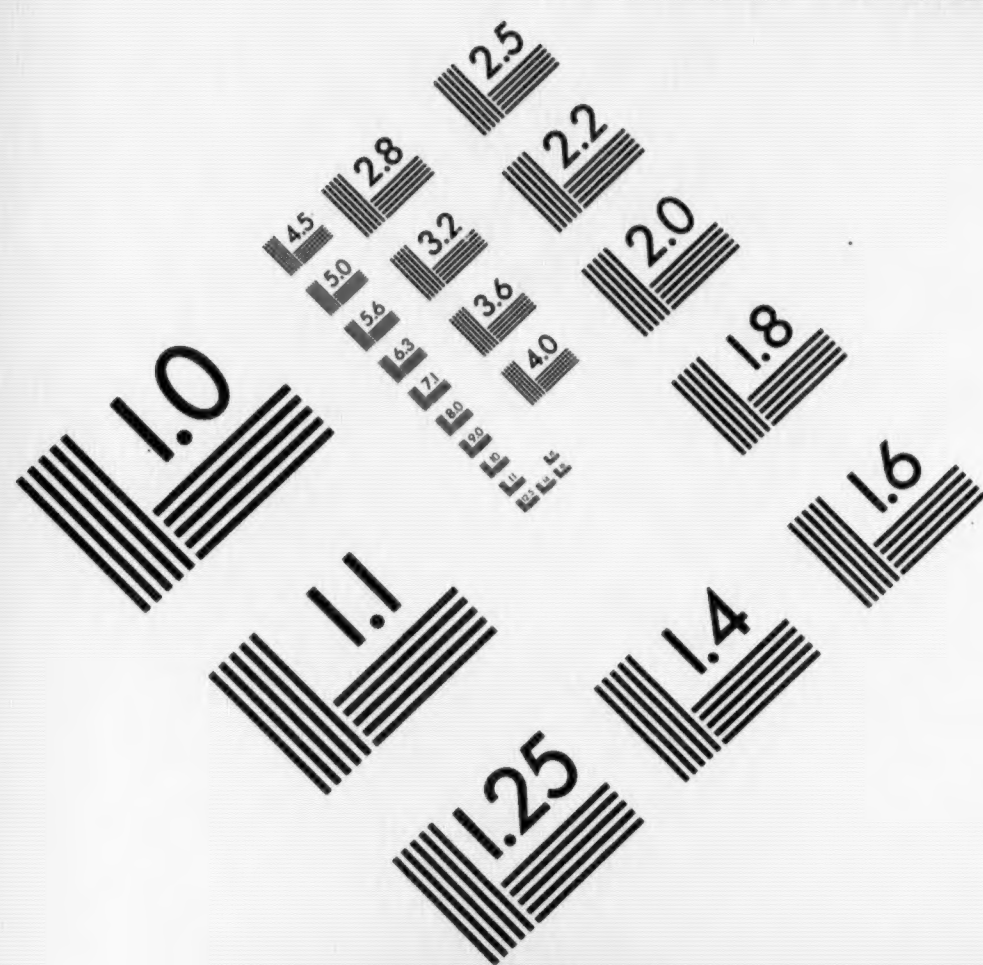

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.
It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.
Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

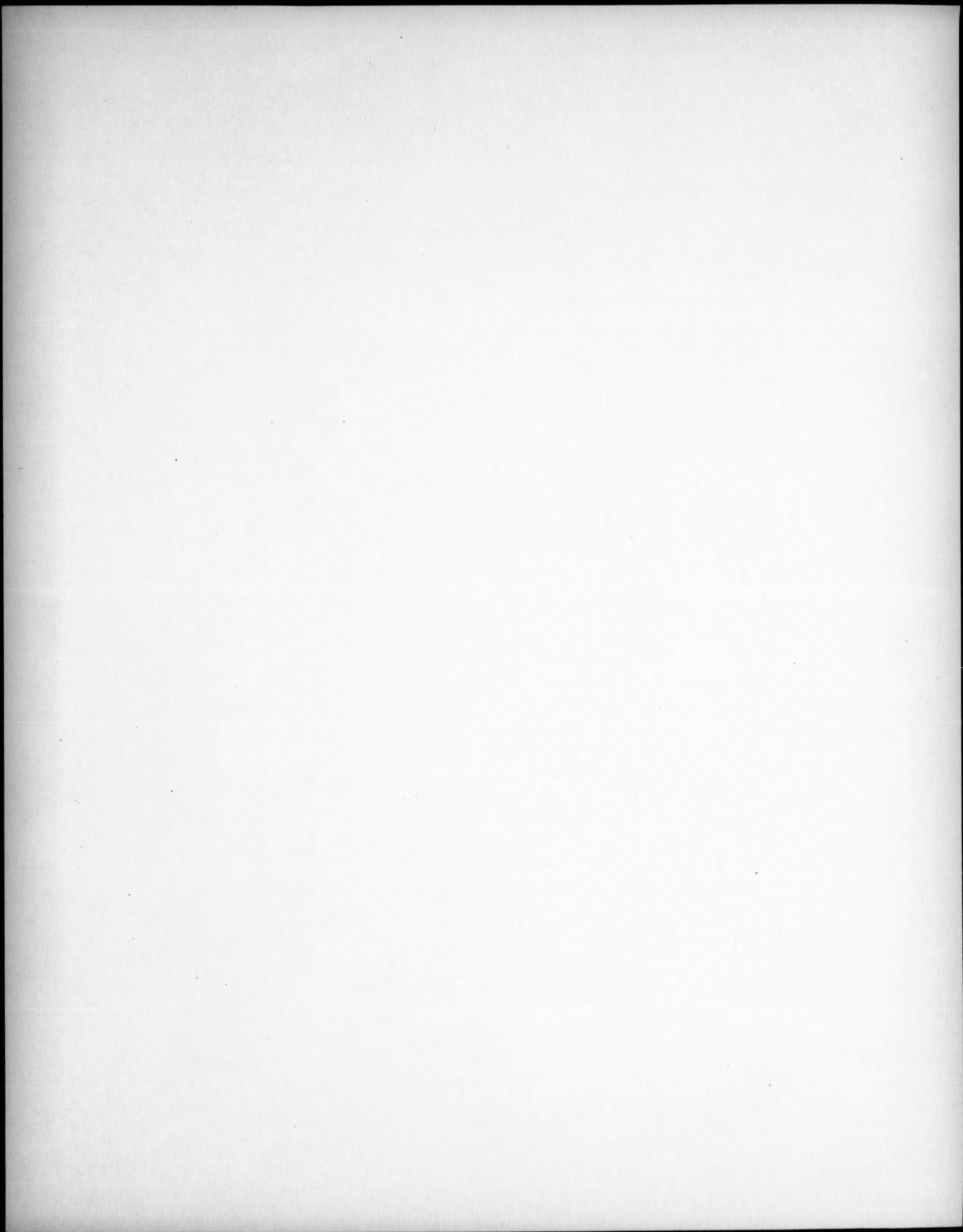
A-2289 CAT 800 7403 Rev. 2/00 @ Eastman Kodak Company, 2000 Printed in U.S.A.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

Microfilmed 2004
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH DRAMA

PRESERVATION

PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-2004-1888.9

**Provotiner, A. (Aharon).
Yehudah ha-Makabi :
historishe operete in
dray aktn.
Shikago, 1939.**

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2004-1888.9

Provotiner, A. (Aharon), 1886-1948.

Yehudah ha-Makabi : historishe operete in dray aktn / fun A. Provotiner ;
muzik fun Leo Shtayn.

Shikago : M. Tseshinski, 1939.

24 p. : music ; 23 cm. Idishe yugnt bibliotek

1. Judas, Maccabeus, d. 161 B.C.--Drama. 2. Yiddish drama.—lcsh.
I. United States-Illinois-Chicago.

ID : NXYH01-B3368
CALL # : /4253

CC: 9114 DCF: [HBR]

Reduction ratio

2 10.0

אידישע יוגנט ביבליאטעק

א. פראוואטינער

פארלאג מ. צעשינסקי
שיקאגא 1939

2/4253

אידישע יוגנט ביבליאטעק

יהודה המכבי

היסטארישע אפערעטע

אין דרום אקטן

פון א. פראוואטנינער

מוזיק פון ליא שטיין

פארלאג מ. צעשינסקי, שיקאגא 1939

פאָדערבלאָט געצייכנט פון טאָדעס געלער

מוזיק פון ליא שטיין

M. CESHINSKY, Publisher
2720. W. Division Street, Chicago

געזעצט און געדרוקט אין גלאָפּוס דרוקעריי • זיבעצן פיר און פערציק
נאָרט דיווען עוועניו, שיקאגא • אין יאָר ניינצן ניוון און דרייסיק

2/4253

אידישע יוגנט ביבליאטעק

צענטראלע יידישע ביבליאטעק
אין פרעסע ארכיוו

יהודה המכבי

היסטארישע אפערעטע

אין דריי אקטן

פון א. פראוואטינער

מוזיק פון ליא שטיין

פארלאג מ. צעשינסקי, שיקאגא, 1939

יהודה המכבי

אנטילנעמער:

אנטיוכוס — סיריש-גריכישער קעניג
אפאלאניוס — גריכישער פעלדמארשאל
ניקאנור — גענעראל
יהושע (יאסאן) — פאלשער כהן גדול
יהודה המכבי
יוחנן
שמעון
יונתן
אליעזר
חנה
שאל
נחשון
אביעזר
ברוך
אבצן
שמאי
אמציה
בלינדער
צוועלף געפאנגענע מיידלעך
זעקס זקנים
גריכישע און אידישע סאלדאטן
פריסטער
כהנים
טענצערנים
דינער
פאלק

צייט פון האנדלונג: 167 יאר פאר דער קריסטלעכער צייטרעכענונג

ארט: ארץ ישראל

ערשטער אקט

פאלאץ אין דער פעסטונג אנטיוכיא. אנטיוכוס זיצט אויפן טראן. ארום
אים: גענעראלן, פריסטער און דינער. אלע זענען שיכור. כאר זינגט לויב-
לידער צום גאט וואקוס.

כ א ר:

רום און לויב צו אונדזער קעניג:
וואס איז קלוג, געטלעך, מעכטיק!
שוימען זאלן וויין באקאלן,
ווי קאסקאדן — שיין און פרעכטיק.

פון פאנטאנען — וויין זאל גיסן:
לכבוד אונדזער וואקוס-גאט!
פרייד-גענוס פון ווייב און וויין
איז זיין הייליקער געבאט!

העכער, העכער, הייבט די בעכער!
גיסן, פליסן זאל דער וויין.
גאלד און פורפור-שעמערירן —
זאל אין ליכט פון זונענשיין.

וואקוס, זעווס און אפראדיטא:
שטאלצע געטער פון פארנאס!
היינט איז אייער גרויסער יום טוב;
גיסט זיך וויין פון קרוג און פאס!!!

וויוואט! ווויוואט! ווויוואט!!!

(מען קלינגט מיט די בעכער, אלע טרינקען)

דינער: (קומט, פארנויגט זיך) אלמעכטיקער קעניג! אונדזער
גרויסער גענעראל ניקאנור, האט צוגעשיקט א געפאנג פון צוועלף שיינע
אידישע טעכטער. וואס איז זיין אלערהעכסטער באפעל צו טאן מיט זיי?
אנטיוכוס: זיי אריינברענגען א הער! (דינער פארנויגט זיך, אפ-
רעכטט.)

אפאלאניוס: (שיכור) ווי געוואונשן! נאך שוימיק-שטארקן
וויין, איז זייער גוט מיט די שיינע טעכטער פון יהודה — שפאס צוטרייבן.
כא-כא-כא!

אלע: ווי געוואונשן. פונקט אין דער צייט! כע-כע-כע!
(מען פירט אריין צוועלף מיידלעך צוגעבונדן צוזאמען אויף איין לאג-
גער שטריק. איינער פירט זיי, א צווייטער טרייבט זיי מיט א בייטש. זיי
קרייזן דורך פארן קעניג, אלע קוקן אויף זיי מיט שפאס.)
אנטיוכוס: שיין זענען די טעכטער פון יהודה; נאך שטארק
אויסגעצערט.

א פ א ל א נ י ו ס : דאס האָט זיי אונדזער בראָווער ניקאָנור מיט
האַניק-לעקעך געשפּייזט. כאָ-כאָ-כאָ, די אידן לעבן דאָך אין אַ לאַנד וואו
עס רינט מילך און האָניק!
פ ר י ס ט ע ר : יא, באַ ניקאָנורן לעקן זיי דעם אמתן האָניק. כיי-
כיי-כיי!

א נ ט י ו כ ו ס : קענט איר זינגען? די ציון-טעכטער זינגען דאָך
זייער שיין!

(מיידלעך שווייגן)

א נ ט י ו כ ו ס : (אין כעס) וואָס ענטפערט איר ניט? בין איך דען
ניט אייער קעניג און הערשער? ! שקלאפן-טרייבער! זאל זיין בייטש ריידן!
(שקלאפן-טרייבער שמייסט זי מיט דער בייטש)

א נ ט י ו כ ו ס : פארשטאנען וואס איך האָב געפרעגט? (מיידלעך
שווייגן)

א פ א ל א נ י ו ס : אַ פאַרעקשנט פאַלק די ישראל-קינדער. זיי וועלן
זייער גאט קיינמאל ניט פארשוועכן.

פ ר י ס ט ע ר : (שטיל צום קעניג) קעניג מעכטיקער, באפעל זיי צו-
זינגען אַ לויב-געזאַנג צו זייער יתוה-גאָט; וועלן זיי דין פאַלגן.

א נ ט י ו כ ו ס : דענקסטו אַזוי?

פ ר י ס ט ע ר : איך בין זיכער.

א נ ט י ו כ ו ס : זינגט אייער לעצט געבעט צו אייער גאָט, איידער
איר שטארבט. און שטארבן מוזט איר; וויל איר האָט מיין באפעל ניט
אויסגעפאלגט.

ע ר ש ט ע : באפריי אונדז פון די שטריק, וועלן מיר אונדזער ערב
טויט-תפילה זינגען.

א נ ט י ו כ ו ס : באַפרייט זיי פון די שטריק! (מען טוט עס) איצט,
זינגט!

(מיידלעך הייבן אויף די הענט ווי צום דוכנען. אַלע הערן זיך איין.)

ז י י ז י נ ג ע ן :

זיי געגרויסט מעכטיקער הערשער:

גאָט פון יהודה און ישראל!

געלויבט זאל זיין דער גאָמען יהוה

איבער די בערג פון אפרים

און אויך אין שרון טאַל!!!

שטארק די הערצער פון די טעכטער און זין:

וואס קעמפן פאר פרייהייט און גלויבן.

זאלן די תפילות פון אונדזערע קדושים

אין די הימלען זיך טראגן.

און זיך צום כסא-הכבוד דערהויבן.

פארשאלטן זאל ווערן דער מעכטיקער שונא

וואָס וויל אונדז פאַרוויסטן, פאַרדאַרבן.

מיר האָבן קיין מורא פאר בייטשן און פיילן.

אַלע ווי איינע זענען מיר גרייט;

פאר פרייהייט און גלויבן צושטאַרבן...

רום און לויב. / 166

Tempo di marcia

Rum un loib tzu unzer Ken-ig vos iz klug get-lich
mech-tik shaim-en zol-n vein bakal-n vi kascad-n
shain-un prech-tik fun fan-tan-en vein zoll
gis-n lo-Koved un-zer vac-hus Gott - freid ge-
nuss - fun veib-un vein iz zain hail-ik-er ge-
bott rum un loib tzu unz-er Ken-ig vos iz klug get-lich
mech-tik shaim-en zol-n vein ba-Kal-n vi kascad-n
shain-un prech-tik zun-en-shehn, vi-vat vi-
vat - vi-vat vi - vat - vi-vat - vi-vat - vi
vat - vi-vat vi vat -

דינער : (דעכטס, פארנויגט זיך) צוויי אפיצירן האָבן געבראכט
געפאָנגענע — אַ מוטער מיט זיבן זין.
אנטיוכוס : זאָל מען זיי אַריינברענגען. (דינער אָפּ רעכטס)
אפאלאניוס : כאַ-כאַ-כאַ! די פאַרפלוכטע אידן קינדלעך ווי די
ראצן... זיבן זין!
פריסטער : ווי די ראצן קינדלעך זיי... כע-כע-כע! קלוג גע-
זאגט.
מען פירט אַריין חנה מיט אירע זיבן זין, געבונדן איינער צום צווייטן
מיט שטריק. אפיצער דערלאנגט דעם קעניג אַ מגילה.
אנטיוכוס : ביסטו די פרוי וואס האט געוואגט נישט צופאלגן מיין
באפעל?
חנה : יא, דאס בין איך.
אנטיוכוס : האָסטו דען אויף זיך און דיינע קינדער קיין רחמנות
נישט?
חנה : מיינע קינדער זענען מיר טייערער פון מיין לעבן. מיינע קינד-
ער זענען מיר ליב נאָר דאן, ווען זיי זענען מיינע. דאס הייסט קינדער פון
מיין פאלק. ווען אימיצער פון זיי וועט וואגן צופארראטן זיין פאלק און
גלויבן, בין איך גרייט, אליין מיט מיינע אייגענע הענט אים אומצוברענגען.
אנטיוכוס : באלד וועסטו זען, צי דיינע קינדער דענקען אויך
אַזוי ווי דו. באַפרייט זיי פון שטריק.
חנה : קינדער מיינע, האָט קיין מורא נישט פאַרן טויט, שרעקט זיך
נישט פאַרן שווערד, זייט מוטיק און שטאַלץ וועלן מיר אונדזער פרייהייט
אויסקעמפן. בעסער צו שטארבן ווי אַ העלד אין פעלד, איידער לעבן ווי
אַ קנעכט אין פאלאץ.
אנטיוכוס : שווייג, פאַרשטאַלטענע! אויב נישט, וועל איך דיך הייסן
קעפן! נעמט זי צו אַן אַ זייט. (מען טוט עס) ווער איז דער עלצטער פון
איך?
שאול : איך.
אנטיוכוס : ווי אַזוי רופט מען דיך?
שאול : שאול איז מיין נאָמען.
אנטיוכוס : שאול, גיי צו און בוק זיך פאַר דעם גאַט. (ווייזט אויף
אַ סטאַטוע פון אַ חזיר).
שאול : דאס איז אַ סטאַטוע און נישט קיין גאַט.
אנטיוכוס : בוק זיך, אויב נישט, וועל איך דיך טויטן! (ציט די
שווערד פון שייך).
שאול : איך בין אַ קינד פון אידישן פאלק. טויזנטער אידישע קינד-
ער האָבן שוין זייערע לעבנס אַוועקגעגעבן פאַר זייער פרייהייט און גלויבן.
איך בין אויך איינער פון זיי. מעגסט מיר אויף שטיקער צעשניידן, אָבער
מיין פאלק וועל איך נישט פאַרלאָזן. אַ איד בין איך, און אַ איד וועל איך
שטארבן.
אנטיוכוס : נעמט אים צו פון דאנען, און דערהרגעט אים! (מען
טוט עס)
אפאלאניוס : אויף שטיקער צעהאַקט אים!
חנה : ער וועט קיינמאָל נישט פארראטן, אין טאָטן געראטן. זיי גע-
בענשט מיין קינד!

אנטיוכוס : דעם צווייטן אָהער! (ער קומט צו) ווי רופט מען
דיך?
נחשון : נחשון איז מיין נאָמען.
אנטיוכוס : ביסטו אויך אַזאַ עקשן ווי דיין ברודער? וועסטו
אויך קיין רחמנות נישט האָבן אויף דיינע יונגע יאָרן? זיינע צעהאַקטע גליי-
דער וואלגערן זיך שוין דארטן, און הינט לעקן שוין דאס בלוט. וועסטו
זיך בוקן פאַרן גאַט?
נחשון : ניין, מיין ברודער וועל איך נישט פאַרשעמען. אמת, לעבן
ווייל איך; אָבער אַ פריי לעבן, נישט ווי אַ קנעכט וואס טוט אַלץ וואס מען
הייסט אים. איך בין אויך אַ קינד פון אידישן פאלק, און איך בין גרייט
שטאַרבן ווי אלע אַנדערע ביז מיר. קענסט מיר טויטן.
אנטיוכוס : קעפט אים! (מען פירט אים אַרויס) דעם דריטן!
(קומט צו) ווי רופט מען דיך?
אביעזר : אביעזר איז מיין נאָמען.
אנטיוכוס : זיי קליגער פון דיינע ברידער, און קני פאַר אַט דעם
גאַט, אויב נישט...
אביעזר : וועסטו מיר טויטן? קענסט דאס טאָן, איך האָב פאַרן
טויט קיין מורא נישט. זאלסט אָבער וויסן, אַז אונדזער אומשולדיק בלוט
וועט פון דיר נקמה נעמען.
אנטיוכוס : שווייג! צום תליון!! (חנה וויל עפעס זאגן, מען פאַר-
האַלט איר דאס מויל. עס רייטן זיך דורך די ווערטער :)
חנה : שטאַרב מיט גאטס נאָמען אויף די ליפן.
אנטיוכוס : פירט צו אַט יענע דריי! (מען פירט זיי צו) אינגל,
קום אַ הער און בוק זיך פאַר דעם גאַט!
ברוך : דו ביסט קיסר און מען דארף דיך פאלגן. איך בין אָבער
נישט דיין קנעכט, און איך וויל דיך נישט פאלגן.
אנטיוכוס : בוק זיך, אויב נישט וועסטו געטויט ווערן!
ברוך : טו וואס דו ווילסט, איך בין גרייט צו שטאַרבן!
אנטיוכוס : נעמט אים, און צעפערטעלט אים! (מען נעמט אים)
חנה : (שרייט אויס) זיי גליקלעך מיין קינד, וואס דו שטאַרבסט צו-
זאמען מיט דיינע ברידער.
אנטיוכוס : דעם פינפטן אָהער! (מען פירט אים צו) וועסטו זיך
אויך לאזן טויטן ווי דיינע נארישע ברידער? פארנויג זיך פאַר דעם גאַט,
וועסטו בלייבן לעבן.
אבצן : איך וועל בלייבן לעבן, זאגסטו? צו וואס זאל איך בלייבן
לעבן, ווען איך הער דאָס כאַרכלעך פון מיינע געהרגעטע ברידער. איך בין
שטאַלץ וואס זיי זענען אַזעלכע העלדן. קען איך דען זיין פאַלש צו זיי? נא,
אַט האָסטו מיין האלדז! שנייד, שטעד!
אנטיוכוס : (שרייט) די מינוט פאַרנויג זיך!!
אבצן : איך בין גרייט צו שטאַרבן, און איך וועל זיך נישט בוקן.
אנטיוכוס : נאָך גאר אַ שנעק, און איז האָרט ווי שטאַל. פאַר-
נויג זיך!
אבצן : ניין, מיין מאַמע האָט אונדז פאַרבאָטן צו קניען פאַר דיינע
אָפּגעטער, און מיין מאַמעס וואָרט איז פאַר מיר הייליק.

אנטיוכוס : נעמט אים, און שניידט פון אים פאסן! מען נעמט
 אים)
 פריסטער : די אידן גלויבן, אז נאכן טויט וועלן זיי לעבן א צווייט
 לעבן. דערפאר שטארבן זיי מיט אזא גרינג הארץ.
 אפאלאניוס : כע-כע, נאכן טויט — א צווייט לעבן? מען וועט
 דאך אים אויף שטיקלעך צערייסן! אונדזערע תלינים זענען דערויף גרוי-
 סע בריות.
 אנטיוכוס : דעם זעקסטן! (מען פירט אים צו) ביסטו אויך אזא
 איינגעשפארט אינגעלע? די מינוט, פארנויג זיך!
 שמאי : ניין, איך וועל בעסער פאלגן מיין מאמען. מיין מאמע האט
 אונדז געלערנט, אז מען דארף פאלגן טאטע-מאמע, איך האב ניט קיין טא-
 טן וועל איך פאלגן מיין מאמען.
 אנטיוכוס : (ווילד) בוק זיך!
 שמאי : איך וועל זיך ניט בוקן! (קעניג שפרינגט אויף, שטעכט
 אים. חנה גיט א יאמערליכן קוויטש)
 אנטיוכוס : ווארפט אים אריין אין לייבן-שטייג!!! (מען טראגט
 אים ארויס)
 אפאלאניוס : גוט געצילט, קעניג. גלייך אין הארצן אריין גע-
 טראפן. כע-כע!
 אנטיוכוס : דעם לעצטן אהערצו. (מען פירט צו אמציהן) ווי אלט
 ביסטו אינגעלע?
 אמציה : זיבן יאָר.
 אנטיוכוס : וויסטו ווער איך בין?
 אמציה : יא, דו ביסט א שלעכטער! דו האסט מיינע ברידער דער-
 הרגעט!
 אנטיוכוס : אויב דו וועסט זיך פארנויגן פאר אט דעם א, וועל איך
 דיר געבן א שיינע מתנה.
 אמציה : איך בין א אידיש קינד, און מיין מאמע האט מיך געלערנט
 איך זאל זיך ניט בוקן פאר א חזיר.
 אנטיוכוס : זעסט דאס רינגל אויף מיין פינגער? איך וועל דאס
 אראפוארפן אויף דער ערד, און דו בויג זיך אָן און הייב עס אויף, וועלן
 אלע מיינען, אז דו האסט זיך פאר דעם גאט געבוקט.
 אמציה : איך וויל ניט, אז מען זאל אזוי מיינען וועגן מיר.
 אנטיוכוס : אויב דו וועסט מיך ניט פאלגן, וועסטו מוזן שטארבן.
 ווילסטו שטארבן?
 אמציה : שטארבן וויל איך ניט, אבער בוקן זיך וויל איך אויך ניט.
 אנטיוכוס : בוק זיך אינגעלע, וועל איך דיר אריינגעמען אין פא-
 לאץ, און דיר מאכן פאר א פרינג.
 אמציה : איך וויל ניט!
 אנטיוכוס : פירט צו זיין מאמען. (מען פירט צו חנה) שלעכטע
 מוטער. דאס איז דיין איינציקער און לעצטער זון פון אלע זיבן — וואס איז
 דערווייל לעבעדיק. האב רחמנות אויף אים, רעד אים צו, ער זאל זיך פאר
 דעם גאט בוקן, אויב ניט, וועל איך אים אויך פאר דיינע אויגן דערהרגענען.
 חנה : (קושט אמציה) טייער קינד מיינס. לעצטע האפנונג מיינע!
 פאלג ניט דעם קיסר. שטארב, ווי דיינע ברידער די העלדן. (צום קעניג)

און דו רוצח, מיט דיין שווערד האסטו מיך פאר אויס מאמע געמאכט. נעמ-
 זשע אויך מיין לעבן צו. דערהרגע מיך צוזאמען מיט מיין לעצט קינד.
 אנטיוכוס : נעמט בא איר צו דאס קינד, און צעשמעטערט זיין
 קאפ אָן א פעלזן-שטיין! (מען רייסט פון איר דאס קינד, זי האלט עס פעסט.
 מען בייטשט איר און מען רייסט עס אַרויס. ביידנס געשרייען מישן זיך
 צוזאמען.)
 חנה : (שרייט מיט די לעצטע כוחות) פריי זיך מוטער, וואס דיינע
 קינדער שטארבן פאר זייער פרייהייט און גלויבן. גאט פון שרה, רבקה,
 רחל ולאח! לאז מיך שטארבן צוזאמען מיט מיינע קינדער. זינגט א תפילה.
 שטאַרבט)
 אנטיוכוס : (אלע אַרום דערשראָקן און פאַרוואונדערט. ווען ער
 קומט צו זיך, שרייט ער אויס מיט רציחה) נעמט זי צו פון דאָנען! אירע פאַר-
 גלעזערטע אויגן שרעקן מיר, א קאָנוואולסיע באפאלט אים. עס ווערט א גע-
 רודער, חנהס קערפער טראגט מען אַרויס. ווען ער קומט צו זיך, שרייט ער
 אויס:) איך שווער באַם גאט מאַרס, אַז איך וועל אַלע אידן אויסראָטן. זיי-
 ער לאנד וועל איך צעשטערן ביז צום גרונט. א שטיין אויף א שטיין וועל
 איך ניט לאזן. זייער הויפט-שטאט ירושלים, וועל איך צעאקערן, און זייער
 טעמפל וועל איך פארברענען. זייער געדעכעניש וועל איך פון דער ערד
 אָפּווישן. אויב ניט — זאל מיין נאָמען ניט הייסן אנטיוכוס!
 אפאלאניוס : לאנג לעבן זאל אונדזער קעניג: אנטיוכוס
 עפיפאנוס!!!
 אלע : וויאָט! וויאָט!!!
 אנטיוכוס : גיסט אָן וויין! זינגט, טאנצט! מען גיסט אים אָן א
 בעכער וויין) וויאָט פאר די געטער וואקכוס און מאַרס!!!
 אלע : וויאָט, וויאָט, וויאָט!!!
 כאַר זינגט :
 מיט דער זעלבער מעלאָדיע פון „רום און לויב“, זייט 5)
 מעכטיק איז דאס גריכיש פאלק,
 שטאַלץ און שטאַרק ווי הערקולעסן.
 אונדזער שנאה צו די אידן —
 וועט מען קיינמאל ניט פארגעסן.
 קלוג און מעכטיק — אונדזער קעניג,
 בראווע קעמפער — גענעראלן.
 מיר זענען שטענדיק גרייט צום קריג,
 ווען מען הערט פאנפארן שאַלן.
 וויאָט, וויאָט — פאר אונדזער קעניג!
 וויאָט, פאר די מעכטיקע אַרמיען.
 ווי אַ ווירבל פון ציקלאָנען —
 אויפן שלאַכט-פעלד אַלע גייען!!!
 אלע : וויאָט פארן קעניג! (מען טרינקט)
 אנטיוכוס : טעני! ברענגט די טענצעריןס!
 (מוזיק שפילט, טענצעריןס טאַנצן אַ וואַקאָ-טאַנץ. קעניג שיכור לאזט
 זיך לויפן נאָך אַ טענצערין. פארהאנג.)

Moderato קום פאטענע

Kum fet-ter Keg-n der Ka-leh, le-kov-ed
 shab-es zi ba-geg-e-nen, meq der soineh mit shpi-n un
 feil-n vi a ho-gl unz ba-reg-e-nen. hai-lik halt dem
 tog fun shab-es, shireng far-zogt hant dos ge-bott,
 zollst in yen-em tog blais ruh-en. hoot ge-hais-n
 unz — er Gott. veter loz-n az der soineh, zoll dem
 shab-es unz — zu shir-n Gott Ye-hor-ah unz-er tif-
 -eh bet-tn mir dich zu der-her-n shick a
 krank-heit oif-n soineh vi oif di er-may-en fun Sen-
 chai-riv, morg-n iz — doch Shab-es Kaid-esh un
 itzt — er iz doch er — er zai ge-groist — un zai ge-
 loibt Gott fun al-le get-ter ba-hit — unz
 un ba-shitz unz du bist unz-er ret-ter

צווייטער אקט

לאגער פון אידישער ארמיי אין בית-צור. טיף אין הינטערגרונט — בערג. זעלטן וואו — בימלעך. אויף א בארג-פלאץ — עטלעכע ביידלעך. פרייטיק פארנאכט, זונפארגאנג. יהודה, יוחנן, שמעון, יונתן און אליעזר שטייען אין א גרופע שווייגנדיק-פארטראכט, און הערן זיך איין צום געזאנג וואס קומט פון לאגער.

אידישער כאר

„קום פעטער קעגן דער כלה:
 לכבוד שבת זי באגעגענען!
 מעג דער שונא מיט שפיו און פיילן,
 ווי א האגל אינדז בארעגענען.

„הייליק האלט דעם טאג פון שבת“,
 שטרענג פארזאגט האט דאס געפאט,
 „זאלסט אין יענעם טאג בלויז רוען“,
 האט געהייסן אונדזער גאט!

וועט ער לאזן, אז דער שונא —
 זאל דעם שבת אונדז צעשטערן?
 גאט-יהוה! אונדזער תפילה —
 בעטן מיר דיך צודערהערן!!!

שיק א קראנקייט אויפן שונא:
 ווי אויף די ארמיען פון סנחריב.
 מארגן איז דאך שבת-קודש,
 און איצטער איז דאך ערב...

זיי געגרויסט, און זיי געלויבט:
 גאט פון אלע געטער!!!
 באהיט אונדז, און באשיץ אונדז,
 דו ביסט אונדזער רעטער!!!

(געזאנג גייט איבער אין געמורמל, שטילער און שטילער)

יהודה: אונדזערע ברידער זינגען די תפילה פון קבלת-שבת, און עס פילט זיך די אנגעשטרענגטע מידקייט אין זייער געזאנג. כאטש איין טאג רו ווילט זיך זיי האבן.

יונתן: עס איז צובאוואונדערן זייער העלדישקייט. חדשים נאכ-אנאנד ווי זיי ליגן אין די פעלזן-שפאלטן, און מען האט אפילו נישט ברויט צו זאגן, און אלע ווי איינער קעמפן ווי די לייבן.

שמעון: יהודה, זיי וויסן, אז דער שונא קלייבט צוזאמען זיינע ארמיען ארום בית-צור. ער וויל אין אונדזער הייליקן שבת-טאג פאר-פירן א שלאכט. וואס וועסטו טאן? וועסטו מחלל-שבת זיין?

(יהודה שווייגט)

אלע: זאג, יהודה! וואס וועסטו טאן?

יהודה: איך בין נישט יהושע בן נון, און איך קען נישט זאגן: „בלייב שטיין זון אין גבעון, און דו לבנה אין עמק הילון“. עס איז אלץ אין גאטס

האנט, און אויב ער וועט פרענגען דערצו — וועט אנדערש ניט קענען זיין...
ס א ל ד א ט : (פון רעכטס) אנטלאפענע אידן פון ירושלים, האָבן זיך
דורכגעגאנגען דורך דעם שונאס לאַגער, און זיי ווילן זען יהודה החשמונאי.
י ה ו ד ה : פיר זיי אַריין. (סאלדאט אָפּ אַלע ווארטן מיט אונגעדולד.
דריי אידן קומען)

י ה ו ד ה : פון וואנען קומט איר ברידער?
ע ר ש ט ע ר : העלד און פירער! אַנטרונגען זענען מיר פון ירושלים.
קוים מיטן לעבן זענען מיר פון דארטן אַנטלאפן.

צ ו ו י י ט ע ר : דער שעכט-מייסטער ניקאנור האָט אונדזער היי-
ליקע שטאט שוין האלב חרב געמאכט, אונדזערע ווייבער און קינדער זענען
פון הונגער אויסגעגאנגען.
(יהודה האַלט דעם קאָפּ געזונקען, שווייגט).

א ל י ע ז ר : און וואס איז מיטן בית-המקדש?
ד ר י ט ע ר : וויי צו די אויגן וואָס האָבן אַזעלכעס געזען. דער בית-
המקדש איז פארוויסט און פארשוועכט. אויף די מזבחות האָבן זיי חורים
קרבנות געבראכט. דאס גאלד פון שולחן און ארון-קודש האָבן זיי אַרונטער-
געריסן און צוגענומען. די כוהנים און בני-כוהנים — אויסגעהרגעט. דער
אינציקער פון די כוהנים וואס לעבט, איז יאסאָן דער פאלשער כוהן און
פאררעטער... (איד צעוויינט זיך)

י ה ו ד ה : איר האָט זיך געראַטעוועט פון שונאס הענט, אָבער אויך
דא זענט איר ניט זיכער. אויב איר ווילט מען זאל אַרויסרייסן אונדזער
לאַנד פון שונאס בלוטיקע הענט, מוזט איר זיך אַנשליסן אין די רייען פון
אונדזערע קעמפער, און אויב אייך איז באַשערט צושטארבן, וועט איר כאַטש
שטאַרבן מיט אַ העלדישן טויט — קעמפנדיק פאר אייער גלויבן, לאַנד און
פרייהייט!

י ו ח נ נ : מיר זענען בלויז זעקס טויזנט, און ניקאנורס אַרמיי בא-
שטייט פון אַריבער פערציק טויזנט סאַלדאַטן באַוואָפנט מיט פאַנצערס,
שילדן און קופער-היטלען. זייערע שפיזן, שווערדן און פיילן זענען פון
אמתן שטאַל, און אונדזערע שפיזן און פיילן זענען היימיש געמאַכטע. איר
מוזט זיך אַנשליסן אין דער מחנה פון אונדזערע בראָווע קעמפער.
ע ר ש ט ע ר : ליבער! חשמונאים-ברידער! מיר זענען גרייט אונדזער
לעבן אַוועקצוגעבן פאר אונדזער גלויבן לאַנד און פרייהייט, איידער אויס-
געשאַכטן צו ווערן ווי די קעלבער פון שעכט-מייסטער — ניקאנור. זענט
איר וויליק, ברידער?

ב י י ד ע : אונדזער לייב און לעבן: פאר אונדזער גלויבן און פרייהייט.
י ה ו ד ה : שומר (סאַלדאַט קומט פון לינקס) פיר זיי אָפּ אין לאַגער
אַריין. דערציילט דאָרטן אייערע ברידער וואָס אייערע אויגן האָבן אין
ירושלים געזען.

(שומר פירט זיי אָפּ לינקס. פון רעכטס קומט צולויפן אַ שומר דער-
שראָקן און מעלדעט:)

ש ו מ ר : אַ גריכישער עלצטער אין דער באַגלייטונג פון צוויי סאַל-
דאַטן איז צוגעקומען צו אונדזער לאַגער, און געזאָגט, אַז ער וויל זען דעם
אידישן אַרמיי-פירער — יהודה.
א ל ע : אַ גריכישער עלצטער!!

ש ו מ ר : יא!
י ה ו ד ה : (פארקלערט) פיר זיי אַריין. (שומר אָפּ) וואס זאל דאס
באדייטן?

ש מ ע ו ו : אפשר אַ שפיאָן?
י ו ח נ נ : וועט ער דאך אַזוי אָפּן פאר אַלעמען ניט צוקומען צו אונד-
זער לאַגער??

א ל י ע ז ר : שפיאָנען קומען שטענדיק בגנבה. מען הערט טריט
י ה ו ד ה : שטילער, זיי קומען. שומר און דריי גריכן קומען
ג ע נ ע ר א ל : זיי געגריסט — יהודה המכבי!
י ה ו ד ה : זיי געגריסט — פרעמדער.

ב ר י ד ע ר : זיי געגריסט.
י ה ו ד ה : דאס זענען מיינע פיר ברידער. (ווייזט אויף זיי) יוחנן,
שמעון, יונתן און אליעזר.
(גענעראל פארנויגט זיך. זיי טוען דאס זעלבט)

י ה ו ד ה : (צום שומר) גיי אויף דיין וואך-פלאַץ.
ג ע נ ע ר א ל : (צו די גריכישע סאַלדאַטן) אויך איר קענט גיין און
ווארטן ביז איך וועל צוריקקומען. שומר און גריכישע סאַלדאַטן אָפּ רעכטס)
י ה ו ד ה : מעג איך וויסן ווער דו ביסט, און וואס האָט דיר געבראכט
אין אונדזער לאַגער אין אזא שפעטע שעה?

ג ע נ ע ר א ל : איך בין אַ שליח געשיקט פון גענעראל ניקאנור.
י ה ו ד ה : שלוחים קומען ניט באוואפנט פון קאָפּ ביז די פיס. שלו-
חים קומען מיט אַ ווייסער פאַן און מיט אַ געשריפט פון זייער עלצטן.
די גאנצע זאַך איז מיר פארדעכטיקט.
ג ע נ ע ר א ל : (שמייכלט) איך האָב ניט איבער זיך קיין עלצטן...
י ה ו ד ה : וואס מיינסטו?

ג ע נ ע ר א ל : ווייל איך בין דער עלצטער איבער אַלע עלצטע. איך
בין ניקאנור אַליין.
א ל ע : ניקאנור??
ג ע נ ע ר א ל : יא, דאָס בין איך.

י ה ו ד ה : כאַטש מיין בלוטיקער שונא, באוואונדער איך דיין דרייט-
קייט, און איך באגריס דיר — גענעראל ניקאנור. זעץ דיר. ווייזט אָן אויף
אַ פלאַכן שטיין.)
(ניקאנור זעצט זיך. יהודה לעבן אים. די ברידער שטייען)

ג ע נ ע ר א ל : איך מוז דיר אויך באגריסן יהודה. כאַטש לויט דיין
שטאַנד ביסטו ניט קיין גענעראל, נאָר בלויז אַ פריסטער-זון, אָבער גרויס
ארדענונג און פולע וואכזאמקייט הערשט אין דיין לאַגער. דאס וואס מיין
געניט אויג האָט באלד באמערקט.

י ה ו ד ה : ניט מיר קומט דער דאַנק; נאָר די בראָווע העלדן פון
אונדזער אַרמיי וועלכע זענען גרייט אַוועקצוגעבן זייער לייב און לעבן פאַר
זייער לאַנד און פרייהייט. מעג איך וויסן נאָך וואס דו ביסט אַ הער גע-
קומען?

ג ע נ ע ר א ל : יא, איך וויל מיר זאלן שליסן שלום.
י ה ו ד ה : איר די זיגער — קומען בעטן שלום? און וואס הייסט בא-
איידן שלום? פארברענען שטעט און דערפער, קוילען הילפלאזע זקנים.

וויבער און קינדער, חרוב מאכן הייליקע טעמפלען, און ארויסרייסן די צונג-
גען בא די וואס ריידן זייער אייגענע שפראך? דאס הייסט בא אייך שלום?
ווען איר זאלט אויפריכטיק וועלן שלום, וואלט איר דאך מיט אונדז קיין
מלחמה ניט געפירט! . . . .

גענעראל: ניט איך, נאר אונדזער קעניג אנטיוכוס וויל שלום.
יהודה: (סארקאסטיש) ווער קען אנטיוכוס געטרויען? היינט איז
ער אנטיוכוס-עפיפאנוס, און מארגן איז ער אנטיוכוס-עפיפאנוס. אנטיו-
כוס דער משוגענער. עס קאן צווישן אונדז קיין שלום ניט זיין, ביז איר וועט
ניט פארלאזן אונדזער לאנד.

גענעראל: צווישן דיין לאגער און אידישן לאנד, שטייט אן ארמיי
פון פערציק טויזנט פוס-גייער חוץ רייטוועגענער און פעסטונג-שטורמער.
וועסטו קענען ביישטיין אזא מעכטיקן כוח?
יהודה: יא, מיט גאטס הילף!

גענעראל: דיין גאט וועט דיר ניט העלפן אין זיין שבת-טאג ווען
ער רוט.

יהודה: ווילסט מיר צווינגען צו פארשווערן דעם פאר מיר הייליקן
פערטן געבאט?

גענעראל: עס איז געווענדט אן דיר — יהודה. מלחמה אדער
שלום. . . .

יהודה: זאל שוין בעסער זיין מלחמה. ניט מיט אייך גריכן קען
מען לעבן בשלום. איר זענט באצווינגער, אונטערדריקער און פארשווער-
כער פון יעדן מענטשנס הייליקטום, אויב ער איז נאר ניט קיין גריך. דו
ביסט ספעציעל געקומען ארויפצווינגען אויף מיר דעם חלול-שבת; איך
נעם אים אן, און מיין גאט וועט מיר מוחל זיין, ווייל איך פיר איצט א
הייליקע מלחמה און ניט קיין דערפערונגס-מלחמה — ווי איר גריכן!
אויב עס איז אזוי באשערט, ווארף איך זיך אונטער דעם שיקזאל און זאל
דער זכות פון מיין הייליקן שבת וועלכן איך מוז דורך דיר פארשווערן —
ביישטיין!!!

גענעראל: (שטעלט זיך אויף) צום ווידערזען.

יהודה: יא, אופן שלאכטפעלד! שמעון, פיר זיי אריבער דורכן
לאגער און קום באלד צוריק. און דו יונתן הייס אלע שופרות שאָלן אַ תקי-
עה גדולה. אליעזר, קלייב צוזאמען אלע עלצטע און קום מיט זיי אַ הער,
מיר מוזן זיין גרייט פארן קאמף. גענעראל, שמעון, יונתן און אליעזר אַפּ
רעכטס און לינקס. שופרות שאָלן, מען הערט קולות שרייען „וואָכט אויף,
וואָכט אויף!“ ברודער יוחנן, לויף אין דארף בית-צור און הייס אלעמען:
אַלט און יונג — מענער, פרויען און קינדער זיי זאָלן קומען אַרויספאַגלייטן
אונדזערע קעמפער מיט געזאנג און טענץ! (יוחנן אַפּ רעכטס. פון אַלע זייטן
קומען צולויפן עלצטע)

ערשטער: וואָס איז געשען, יהודה, וואָס די שבת-רו איז גע-
שטערט געוואָרן?

אַלע: וואָס איז געשען?

יהודה: ניקאנור אליין, איז דא אַקאַרשט געווען. ער האָט געזאגט,
אז ער וועט אַנפאלן אויף אונדז אין דעם הייליקן שבת-טאָג, ווען אונדזער
גאָט רוט.

צווייטער: דענקסטו יהודה צופארשווערן דעם הייליקן שבת.

און אין קאמף קעגן שונא אַרויסגיין?

יהודה: יא! דאס איז אַ הייליקע מלחמה. איך פארטיידיק דעם
נאָמען פון אונדזער גאָט, און דעם גאָט פון אונדזערע אבות-אבותינו. ווילט
איר זיך לאזן אויסשעכטן ווי די קעלבער פלויז דערפאר ווייל עס איז שבת?
ווייסט איר אז אויפהאלטן אַ מענטשלעך לעבן איז דוחה שבת??

דריטער: אָבער ווי קענען מיר זיך קעגנשטעלן אן ארמיי פון
צענדליקער טויזנטער גוט באַוואָפנטע סאַלדאַטן, ווען מיר זענען פלויז
אַ מחנה פון זעקס טויזנט, וועלכע איז אזוי אַפגעשוואַכט פון אַזאַ לאַנגן
קאַמף!

יהודה: בא וועמען עס איז דאס האַרץ ווייך — זאל אין דער היים
בלייבן, און ווער עס איז פאר זיין גלויבן, פאַלק און פרייהייט זאל גיין מיט
אונדז. . . ! היינט, מוזן מיר געבן דעם שונא די אַנטשיידענע שלאַכט, און
לאַמיר זאָגן ווי שמשון הגבור האָט אַמאַל געזאָגט: „תמות נפשי עם
היונים!“ און מיט דער הילף פון אונדזער גאָט-יהוה וועלן מיר דעם קאַמף
געווינען. זאַל אונדזער שלאָגוואָרט זיין: „בעזרת אלהים!“

אַלע: עמנו אל! מיר זענען גרייט צום שלאַכט!!!
יוחנן קומט, נאָך אים מענער, פרויען און קינדער!

יהודה: ברידער! לכבוד דעם לעצטן שלאַכט וואָס מען צווינגט
אונדז אין הייליקן שבת אַנצופירן, זינגט, טאַנצט און באַגלייט ארויס אונד-
זערע בראווע קעמפער מיט אַ פריילעך געמיט. און זאל דער שונא וויסן,
אז מיר זענען גרייט דעם טויט באַגעגענען מיט געזאנג אויף אונדזערע
ליפּן. זינגט!

כאָר זינגט:

הושיעה נא! העלף אונדז גאָט!

צוגעווינען די לעצטע שלאַכט.

צובאזיגן דעם יוֹן-שונא;

וואָס פאלט אויף אונדז אן אין שבת-נאַכט.

מיט מוט און פרייד, נעמט דאס געווער —

אין אייער מעכטיק-שטארקע הענט.

שלאָגט דעם שונא אויפן קאַפּ.

וואָס האָט אונדזער הייליקע שטאַט פארברענט.

זייט געפענשט חשמונאים-זיין,

אויך דו יהודה אונדזער העלד!

זאַל גאָט-יהוה זיין מיט אייך —

אין קאמף אויף בערג, און אויך אין פעלד!!!

אַלע: זייט געפענשט! זייט געפענשט!!!

(טענצערינס טאַנצן, מען זינגט פון דאָס ניי: הושיעה נא. עס הערט זיך
אַ געשאַל פון שופרות).

יהודה: איך הער די שופרות שאָלן. אונדזערע אַרמיען זענען שוין
גרייט צום קאַמף. קומט, און בעזרת אלהים — וועלן מיר דעם שונא ביי-

קומען!!!

אַלע: זייט געפענשט, זייט געפענשט!

יהודה און ברידער גייען פאראויס אַלע נאָך זיי. כאָר זינגט.)

פאַרהאַנג פאַלט לאַנגזאַם.

— 17 —

צוראמען דעם בית-המקדש, האָט ער זיך אוועקגעלאזט מיט זיינע בראווע העלדן צו פארטרייבן דעם שונא ביז דער אקראפּעסטונג. דאָרטן וועט ער אוועקשטעלן וואָך, און ער וועט האַלטן דעם שונא געפאַנגען ביז ער וועט פון הונגער אויסגיין. בלויז שמעון איז דאָ געבליבן, ער גיט אַכטונג מען זאָל אויסרייניקן אַלע אומריינקייטן, און אַלץ זאָל צוגעגרייט ווערן צום חנוכת-הבית.

ד ר י ט ע ר : איך וואלט אים שוין געוואלט זען. איך האָב זיין פאטער מתתיהו גוט געקענט.

פ ע ר ט ע ר : אַ דאנק דעם באשעפער וואס אונדזערע שונאים זע-נען באזיגט געווארן, און אונדזער הייליקע שטאָט איז ווידער אויפגעריכט געווארן.

פ י נ פ ט ע ר : איר זעט? אויף אַט יענעם דארן אויפן שפיץ בארג הענגט, (ווייזט מיטן פינגער לינקס) אפאלאניוסעס קאָפּ וואס יהודה האָט מיט זיינע אייגענע הענט אָפּגעהאַקט, און טאקע מיט אפאלאניוסעס שווערד. ז ע ק ס ט ע ר : ער האָט פארדינט זיין שטראף. מען זאגט, אז ער האָט עס חנה בת תנחום מיט אירע זיבן זין פארפייניקט צום טויט.

ע ר ש ט ע ר :: לאמיר פארגעסן אָן די צרות וואס מיר זענען אויס-געשטאנען. איצט דארף מען זיך פרייען מיטן זיג. אמת, צופיל אומשולדיקע קרבנות זענען אומגעקומען פון די בלוטיקע רוצחישע הענט, דערפאר וועט זייער נאמען פאראייניקט ווערן לדור-דורות!

ב ל י נ ד ע ר : נאך גוט וואס איך בין בלינד, און איך זע ניט דעם חורבן און פארשוועכונג וואס דער שונא האָט אָנגעטאן אין בית-המקדש. איז דאס אמת, אז ער האָט דאס גאלד פון שולחן און ארון-קודש צוגענומען? צ ו ו י י ט ע ר : ס'איז אמת, זיידע!

ב ל י נ ד ע ר : איז אויך אמת, אז ער האָט אויף די מזבחות חזרים געשאַכט, און מיט זייער טריף בלוט די יריעות פון אונדזער הייליקער תורה באשמוצט?

ד ר י ט ע ר : יא, זיידע! די גאַנצע שענקייט און ריינקייט פון בית-המקדש האָט ער צעשטערט, באשמוצט און מיט די פיס געטראטן. אָפּגע-טער האָט ער אין בית-המקדש אויפגעשטעלט און געצוואונגען די אידן צו זיי חזרים-קרבנות צו ברענגען. און ווייסט איר ווער עס איז זייער כוהן געווען?

אַ ל ע : ווער? ווער?

ד ר י ט ע ר : אַ איד, יהושע-חנני דעם כוהן-גדולס ברודער. יאסאז האָט ער זיך גערופן. ער וועט שוין אָבער זיין שטראָף באקומען. שמעון החשמונאי האָט אים אין קעלער פון בית-המקדש געכאַפט וואו ער האָט זיך פאהאלטן ווען די יונים זענען אנטלאפן. זיין שטראָף וועט ער שוין פון יהודה באקומען. איצט ליגט ער אַ געפאַנגענער געשמידט אין קייטן. ש מ ע ו ן : (קומט אַרויס פון בית-המקדש, נאָך אים צוויי סאלדאטן) וואס שטייט איר דא? גייט אַ היים, טוט זיך איבער אין אייערע יום-טובֿ דיקע בגדים, אויב איר האָט אַזעלכע, און גייט אַרויס מקבל-פנים זיין אונ-דזערע העלדן וואס וועלען באלד אַהערקומען צום חנוכת-הבית. אַלץ איז שוין גרייט צו דער הדלקה.

אלידה נא ! 3

Andante (Quasi recitativo)

Ho-shi-eh noh helf unz helf — onz Gott tzu ge-
vin-en di tetz-te schlacht tzu ba-zigh dem yov-n sein-eh vos

(f) (marcato)

falt oif unzin shab-es nacht mit mut un mit freid-
nemt dos gereht, in eier mecht-ike hent slagt dem
soi-nch oif-n kopp, vos haut un-zer shtet far-brent
Zeit ge-bensht Ha-ha-shme-noi-im zin oichdu ye-
ha-deh un-zer' held zoll Gott Ye-ho-rah zeyn mit
eich in kamf oif berg un oich in feld

דריטער אַקט

אויפן הר-הבית. אַ הויכע שטיינערנע וואנט וואס פארנעמט די גאַנצע ברייט פון צווייטן בינע-פלאַן. אין מיטן אַ גרויסע ארקע מיט אפּענע טויר-ערן. איבערן טויער — אַ קופּאָל מיט אָפּגעריבענעם גאָלד-קאָליר. טיף אין פערעספעקטיוו, זעט מען דורכן אָפּענעם טויער אַ גרויסע מנורה וואָס שטייט אויף טרעפּ. מענטשן ארבעטן. זיי גייען אויף און אָפּ מיט געהילץ און אַנדערע מאטעריאלן. אַ געזעמל פון זקנים שטייען לעבן טויער און שמועסן צווישן זיך:

ע ר ש ט ע ר : און וואו איז יהודה מיט די אַנדערע חשמונאים-זין?
צ ו ו י י ט ע ר : נאָכדעם ווי ער האָט געגעבן די פאַראַרדענונג אויס-

ש מ ע ו : אין קעלער פון בית האט מען געפונען א קריגעלע
בויםל וואס איז פארזיגלט מיט דער חתימה פון כוהן-גדול שמעון הצדיק,
און עס וועט זיין גענוג אויף היינט פאר דער הדלקת-המנורה.
ב ל י נ ד ע ר : א דאנק דעם האר אין הימל פאר דעם חסד און נס
וואס ער טוט מיט אונדז.

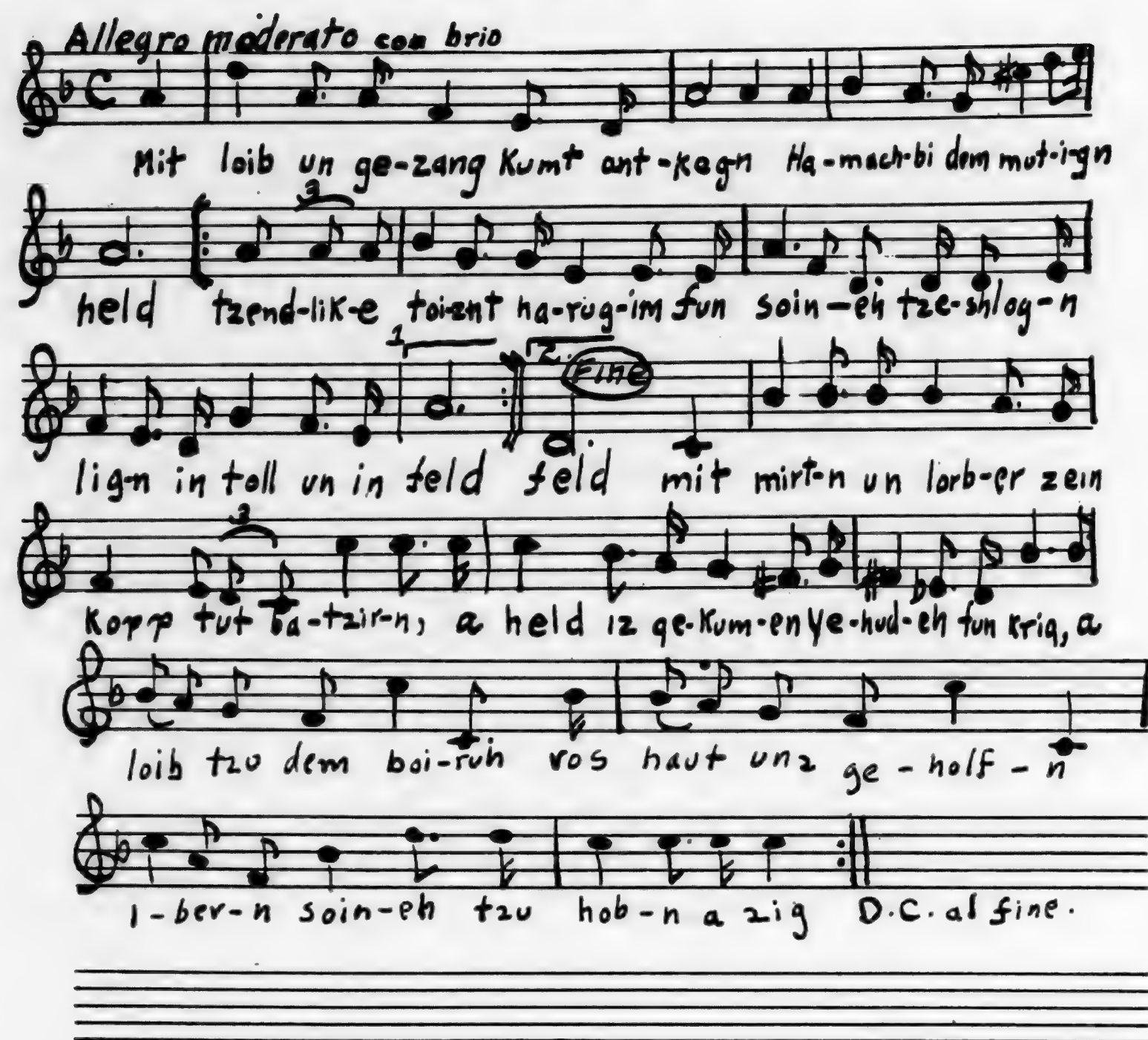
כ א ר :

(זיי גייען איבער אויף לינקס. מען הערט אויסגעשרייען:
 „לאנג לעבן זאלן די חשמונאים! העלדן! לאנג לעבן זאל יהודה-המכבי!“
 פראצעסיע מיט יהודהן קערט זיך צוריק, מאַרשירן אריין און זינגען:)

מעץ פירט שוין יהודה'ן אין הויף פונם מקדש,
מיט פרייד און מיט גליק, שיינט זיין געזיכט.
מיט טרערן פון פרידן — טויזנטער אויגן :
וועלן זען דאס ציגנד פון מנורה די ליכט.

י ה ו ד ה : ברידער! מיין האַרץ איז איבערפילט מיט פרייד און טרערן. מיט פרייד — וואס מיר האָבן מיט יהוהס הילף דעם מעכטיקן שו-נא בייגעקומען, און מיט טרערן — וואָס איך זע ווי חרב און פאַרוויסט אונדזער הייליקע שטאָט ירושלים, און דער בית-המקדש איז געווארן. דריי שווערע יאָר פון קאמף האָבן די העלדישע זין פון יהודה אָנגעפירט קעגן די מעכטיקע לעגיאנען פון די יונים. אונדזערע בעסטע זין האָבן מיט זייער בלוט די ערד פון די שלאכט-פעלדער באטרונקען, און פארוואונדעטע נאך מיט מערער בראווקייט זיך קעגן שונא געשטעלט. אַ גרויסע צאָל פון זיי זענען אומגעקומען פאר זייער גלויבן, לאנד און פרייהייט. די שענסטע טעכטער פון ציון זענען דורך די שיכורע זינדער געשענדעט און פאַראומ-

מ.ט.ל.א.ו.ב.א.י.ן.ח.כ.ס.א.ל.ה.

רייניקט געווארן, און נאכדעם האָט מען זיי צום טויט פארפרייניקט. וועלן מיר זיי דען אַמאָל פארגעסן? וועט דען ווער פון אונדז פארגעסן אן דער העלדישער מוטער — חנה בת תנחום און אירע בראווע זיבן זין וואס האָבן איינער נאכן אַנדערן זייערע לעבנס אַוועקגעגעבן פאר זייער גלויבן, לאַנד און פרייהייט? (מען וויינט) וועלן מיר דען פארגעסן דעם נאָמען פון דעם אַלטן אליעזר וועלכער האָט ליבערשט אויסגעקליבן דעם טויט איידער צו פארוואַכן אַ שטיקל חזיר-פלייש? וועט דען ווער פון אונדז אַלעמען פאר-געסן אן מיין פאָטער מתתיהו-הכהן, וואָס האָט דער ערשטער פאָר זיין גלויבן, זיך לעבן איינגעשטעלט, און מיט דעם מעסער וואָס אַ אידישער פאררעטער האָט דעם חזיר-קרובן געוואלט שעכטן, האט ער אים און דעם גענעראל אפגעלוס דערשטאָכן, און נאכדעם אייך גערופן צו דער הייליקער מלחמה? הייליך און איינגעקריצט זאלן די נעמען פון די העלדן אין אונז-דזער זכרון בלייבן לדור דורות! יהודה, און אַלע אַרום וויינען. פּויער. יהודה ווישט אויס די אויגן) ניין, ניט פון וויינען איז איצט די צייט, איצט, איז אַ

צייט פון בויען! קומט, לאמיר אריינגיין אין בית-המקדש, און מיט לויב
און געזאנג צום בורא-העולם פראווען דעם חנוכת-הבית.
ש מ ע ו ן : יהודה, איידער מיר גייען אריין צו דעם יום-טוב, וויל איך
דאס פאלק זאל משפטן איינעם פון אירע פאררעטער.
י ה ו ד ה : וועמען מיינסטו ?

א ל ע : ווער איז ער? ווער איז ער?
ש מ ע ו ן : יאסאן'ען — דעם פאלשן כוהן. אין קעלער פון חצר-שני
האָבן מיר געפונען פארשטעקט אין אַ ווינקל. איך האָב אים געשמידט
אין קייטן, און איך האלט אים אָפגעשלאָסן. און איצט, איידער מיר גייען
צום חנוכת-הבית איז די צייט אים צו משפטן. וואס איז דיין באפעל, יהודה?
פ א ל ק : פארשטיינען אים — דעם פאררעטער!!! אַלע פיר מיתה-
משונות קומט אים!

י ה ו ד ה : (הויבט אויף די האַנט, אַלע ווערן שטיל) ברידער, מיר
וועלן דעם משפט איבערגעבן אין זיינע אייגענע הענט. היינט איז בא אונדז
דער יום-טוב פון חנוכת-הבית, וויל איך, אַז מיר זאָלן זיין און אומבאַ-
פלעקט פון מענטשן-בלוט. אמת, ער איז אַ פאררעטער קעגן דעם גאַנצן
אידישן פאלק, אָבער ניט איך און ניט איר דארפן, היינט זיין די שופטים.
שמעון, הייס ברענגען יהושען.

ש מ ע ו ן : אבנר און פלטיאל, גייט און ברענגט יאסאן'ען אַ הער.
(ביידע אָפ)

פ ל י נ ד ע ר : קען מען דען אַזא זינדיקן פארשווייגן? ער האָט פון
אונדז הויכע שטייערן געריסן. אַלעמען איינגערעדט יונישע מנהגים און
מידות אַנצונעמען, און ווער ס'האָט אים ניט געפאלגט, האָט ער צום שעכט-
מייסטער פארמסרט. אַזא איינעם מעג מען אפילו אום יום-כיפור דער-
הרגענען.

י ה ו ד ה : אַט פירט מען אים שוין. (סאלדאטן ברענגען יאסאן'ען
געשמידט)

פ א ל ק : (מיט געביילטע פויסטן) פאררעטער! בוגד!!!

— סקילה קומט אים!
— שרפה — פאר אַלעמען אין די אויגן!
— הרג — קיין גאַנצער אבר זאל ניט בלייבן!
— חנק — מיט אונדזערע אייגענע הענט!!!
— אַלע פיר מיתה-משונות צוזאמען קומט אים!
(יאסאן שטייט מיט אַ געבויגענעם קאָפּ)

י ה ו ד ה : יהושע, דו האָסט געהערט דאס קול פון פאלק? דו ווייסט
דאך „קול העם — כקול שדי“. האָסטו עפעס וואס צו זאגן?

י א ס א ן : קיין מחילה קען איך ניט בעטן, ניט בא גאָט און ניט בא
לייט, ווייל איך האָב קעגן ביידע געזינדיקט, און איך וויל קיין מחילה ניט
האָבן. ווייל מיין געוויסן פלאגט מיך. דאס בלוט-געשריי פון די אומשול-
דיקע קרבנות וועלכע זענען דורך מיינע מסירות געפאלן — שרייט צו מיר
און פאדערט נקמה. איך נעם אַן דעם משפט פון פאלק, און איך וועל אין זיך
אליין נקמה נעמען. הייס מיך באפרייען פון די קייטן, און גיב מיר בלויז
אַ שטריק, איך נעם אַן די מיתה פון חנק. ביז איר וועט פון בית אַרויס-
קומען, וועט מיין קערפער שוין היינגען אויף אַ בוימ, און רויב-פויגל וועלן
פון מיר שטיקלעך רייסן.

י ה ו ד ה : באפרייט אים פון די קייטן. (מען טוט עס) איצט איז
אונדזער געוויסן ריין, ווייל „ניט אונדזערע הענט — האָבן דאס בלוט פאר-
גאסן“. גיי, יהושע!
יהושע גייט געבויגן דעם קאָפּ, קוקט נישט אויף קיינעם, אַלע ווייכן אָפ
פון אים)

פ א ל ק : ברוך שפטרנו!
י ה ו ד ה : ברידער, איידער מיר גייען צו דער הדלקה, האָב איך צו
איך אַ בקשה. איך וויל, אַז דער היינטיקער יום-טוב זאל בלייבן לזכרון.
און יעדעס יאָר פונקט אין דעם פּלינף און צוואנציקטן טאָג אין חודש כסליו,
זאלט איר פייערן דעם טאָג ווען דער יון-שונא איז פארטריבן געווארן פון
הר-הבית. אין יענעם טאָג זאָלט איר פייערן מיט אַ הדלקה פון ליכט. און
זאלן די ליכט-פלאמען זיין די פייעריקע עדות פאר אונדזערע געפאלענע
העלדן וואס האָבן זייער לייב און לעבן אָועקגעגעבן פאר זייער גלויבן,
לאַנד און פרייהייט.

פ א ל ק : דיין בקשה איז פאר אונדז הייליק. אַזוי וועט עס געשען.
י ה ו ד ה : קומט צו דער הדלקה.

(אַלע גייען אַריין אין מקדש, שטעלן זיך אויס אין דער לענג אין צוויי
שורות אַרום דער מנורה. כוהן גייט אַרויף מיט אַ קריגעלע בוימל, גיסט
אָן די רערן. טונקט איין אַ שטעקל מיט וואָל אַרומגעוויקלט אין אַ פייער-
בעקן, און גיסט עס איבער צו יהודה. יהודה גייט ארויף אויף די טרעפּ.
נעמט צינדן די מנורה. אַלע זינגן:)

הנרות הללו אנו מדליקין:
די דאזיקע ליכט טוען מיר צינדן —
לכבוד דעם הייליקן זיג.
געבענשט זאלן זיין די אידישע העלדן —
וואס האָבן געוואונען דעם קריג.

ליכטיק זאלן די פייערן ברענען!
דער שונא זאל זען זיי פון ווייט.
יא, דער חרובער מקדש ווערט ווידער —
מיט געזאנג און מיט טענץ איצט באנייט.

מענער זינגען, פרויען טאנצן אין אַ קרייזגעווייבל וואס ווערט אַלע
מאל גרעסער און גרעסער.)

פאַרהאַנג פאַלט לאַנגזאַם

הנהיגה ה'.

Andante $\frac{3}{4}$

in modo di recitativo
 Haneh-rois ha-lau-lu a-nu mod-li-kehⁿ — di
 dozi-ke licht tu-en mir tzind-n, le - kov-ed dem hai - liK-n
 zig ge. brenst zoll zein di yid-igh-e held-n vos
 hob-n ge-vun-en dem Krig *Allegro.* Lich - tik, lich-tik
 zol — n di fei-ern bren-en *cresc. a poco* lich - tik, lich - tik
 zol — n di fei-ern bren-en, der soi-neh zoll zehn fun der veit, de
 soi-neh zoll zehn fun der vei-t, der *cresc. a poco* hor-ev-er mik - desh
 vert ba-neit, *mp cresc. a poco* der hor-ev-er mik-desh vert ba-neit, der
 soi-neh zoll zehn fun der veit — *subito* yoh, der mik — desh
 vert ba - nei — t *p* yoh, der mik — desh vert - ba
 nei — t, mit ge-zang un mit ten-tz itat-er ba-neit der
 hor-ev-er mik-desh vert ba-neit mit ge - zang *poco cresc. a fine*
 un mit tentz, der mik — desh vert — itat ba - neit.

דורנ פארלאג צעשינסקי שיקאגא

זענען דערשינען פאלגנדע קינדער-אויסגאבן
אונטערן נאמען „אידישע יוגנט ביבליאטעק“

ר. רבקה גאלד — „טייפעלע“ — 100 קינדער-לידער — אילוסטרירט
פון קאזלאווסקי.

מ. טקאטש — „דאס טייכל קאטשעט זיך אויפן בייכל“ — לידער און
פאבלען פאר קליין און גרויס.

ס. בארענשטיין — „פון ווייטע וועלט-טיילן“ — קינדער-מיסעלעך
— מיט פופציק אינטערעסאנטע פארשיידענע קאלירטע צייכענונגען.

דוד ראדין — „ווינקאוויןקעלע“ — א בוך שפילעוודיקע און שטיפערישע
מעשה'לעך אין גראמען פאר קליינע קינדער-אילוסטרירט פון קאזלאווסקי.

נ. מישקאווסקי — „דער קינדער-סטרייק“ — א קינדער-פיעסע אין
צוויי אקטן.

ל. מלאך — „דער ווארשטאט“ — א פיעסע פאר קינדער אין צוויי אקטן.

נ. מישקאווסקי — „עטיאפיע, אידן אין אפריקע און אזיע“ — מיט
א סך אילוסטראציעס.

ש. לוימער דאווידמאן — „קינדער פון ניו-יאָרק“ — דערציילונגען.

א. פראוואמינער — „צוויי פורים-שפילן“ — „ליאלקעס און א פריי-
לעכער פורים“ — פאדערבלאט געצייכנט פון געלער.

גרייט צום דרוק:

א. פראוואמינער — „אנקעל סעם“ — א צייטשפיל אין איין אקט.
„ניי-יאָר“ — פאנטאזיע שפיל אין איין אקט.

VERLAG CESHINSKY

2720 VEST DIVISION STREET

CHICAGO, ILL.

הנרות הללו.

Andante 3
in mododi recitativo
Haneh-rois ha-lau-lu a-nu mod-li-keh'n di
doz-i-ke licht tu-en mir tzind-n, le-Kov-ed dem hai-lik-n
zig ge-bensht zoll zein di yid-igh-e held-n vos
hob-n ge-vun-en dem Krig Lich-tik, lich-tik
zoll-n di fei-ern bren-en lich-tik, lich-tik
zoll-n di fei-ern bren-en, der soi-neh zoll zehn fun der veit, de
soi-neh zoll zehn fun der veit, der hor-ev-er mik-desh
vert ba-neit, der hor-ev-er mik-desh vert ba-neit, der
soi-neh zoll zehn fun der veit yoh, der mik-desh
vert ba-neit t yoh, der mik-desh vert-ba
nei-t, mit ge-zang un mit ten-tz itat-er ba-neit der
hor-ev-er mik-desh vert ba-neit mit ge-zang
un mit tentz, der mik-desh vert itat ba-neit.

